

RBG-028-07/17/PD

DPR
(RBG)

RBG + p. S. Rudnik

73.01.2017

Sąd Okręgowy w Warszawie
XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
ul. Czerniakowska 100
00-454 Warszawa

URZĄD OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW
Delegatura w Bydgoszczy
17 STY. 2017
W PŁYNEŁO
L.dz. zał.

Sygn. akt: XVII AmA 53/16
Data 11/01/2017 r.
w odpowiedzi należy podać sygn. akt

025-209/13

23.01.2017

URZĄD
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
2017 -01- 23
W PŁYNEŁO
L.dz. 2845 zał. 1

Pan Radca Prawny
Piotr Dorawa
Urząd Ochrony Konkurencji
i Konsumentów
ul. Długa 47
85-034 Bydgoszcz

DORĘCZENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów doręcza Panu jako pełnomocnikowi pozwanego odpis wyroku z dnia 20/12/2016 r. wraz z uzasadnieniem w sprawie o sygn. akt XVII AmA 53/16.

Załącznik 1 odpis

Na zarządzenie sędziego:
st.sekr.sądowy Jadwiga Skrzyńska

Biuro Obsługi Interesantów Godziny przyjęć interesantów: Pn 08:30 - 18:00 Wt-Pt 08:30 - 15:30 Tel 22 440 0 727 / 22 440 0 728 Faks 22 440 0 724 Email: boi.gosp@warszawa.so.gov.pl	Czytelnia akt Godziny przyjęć interesantów: Pn 08:30 - 17:30, przy czym akta wydawane są do godziny 17.00 Wt-Pt 08:30 - 15:30, przy czym akta wydawane są do godziny 15.00 Tel 22 440 0 727 / 22 440 0 728 Email: boi.gosp@warszawa.so.gov.pl	Biuro Podawcze Godziny przyjęć interesantów: Pn 08:30 - 18:00 Wt-Pt 08:30 - 15:30
--	--	---

SW 1/.....

23.01.2017

THE
OFFICE OF THE
ATTORNEY GENERAL
STATE OF CALIFORNIA
SAN FRANCISCO

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący: SSO Witold Rękosiewicz

Protokolant: sekretarz sądowy Magdalena Brzezińska

po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2016 r. w Warszawie
na rozprawie

sprawy z odwołania Tadeusza Matykiewicza prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Bydgoski Dom Aukcyjny TRANSFER w Bydgoszczy przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24 czerwca 2013 r. nr RBG - 7/2013

- 1) oddala odwołanie,
- 2) zasądza od Tadeusza Matykiewicza prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Bydgoski Dom Aukcyjny TRANSFER w Bydgoszczy na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Witold Rękosiewicz.

Starszy Sekretarz Sądowy
Sądu Okręgowego w Warszawie

Jadwiga Skrzyńska

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes UOKiK, pozwany), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przeciwko Tadeuszowi Matykiewiczowi, prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Bydgoski Dom Aukcyjny „Transfer” w Bydgoszczy (Przedsiębiorca, powód) decyzją z dnia 24 czerwca 2013 r. nr RBG – 7/2013:

I. na podstawie art. 26 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr 50, poz. 331) - dalej: uokik - uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie Przedsiębiorcy polegające na:

- A. naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej oraz pełnej informacji poprzez niezamieszczanie w umowie „Umowa pożyczki chwilówki Nr...” informacji o wysokości opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu, wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. nr 126, poz. 715 ze zm.) – dalej: ustawa o kredycie konsumenckim – co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 uokik i nakazał zaniechanie jej stosowania,
- B. uwzględnianiu opłat pobieranych od konsumentów w postaci prowizji za udzielenie kredytu, odsetek za okres korzystania z kredytu oraz opłaty za udzielenie poręczenia w całkowitej kwocie kredytu, które to działanie może wprowadzać konsumentów w błąd w zakresie wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, jak i wysokości samej całkowitej kwoty kredytu, co może wyczerpywać znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej zdefiniowanej art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. nr 171, poz. 1206) w zw. z art. 4 ust. 1 tej ustawy, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 uokik i nakazał zaniechania jej stosowania.

II. na podstawie art. 28 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów po uprawdopodobnieniu stosowania przez Tadeusza Matykiewicza praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na:

- A. zamieszczeniu we wzorcu umowy *Umowa pożyczki chwilówki Nr...* postanowienia które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 – Kodeks

postępowania cywilnego (Dz. U. nr 43, poz. 296 z późn. zm.) o treści: „Pożyczkobiorca zobowiązuje się do informowania Pożyczkodawcy o istotnych zmianach dotyczącej swojej sytuacji prawnej i majątkowej w szczególności o zmianie adresu, adresu korespondencyjnego, nazwiska, miejsca zatrudnienia oraz źródeł dochodów a także o wszczęciu wobec jego osoby postępowania egzekucyjnego przez innych wierzycieli”. (§5 Umowa pożyczki chwilówki Nr...)

co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 uokik,

- B. naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej oraz pełnej informacji poprzez niezamieszczanie w umowie „Umowa pożyczki chwilówki Nr...” Numeru Identyfikacji Podatkowej (NIP) wbrew dyspozycji art. 16 pkt 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. 2010, nr 220, poz. 1447 ze zm.) co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 uokik

oraz po zobowiązaniu się przez Tadeusza Matykiewicza prowadzącego działalność gospodarczą pod nawą Bydgoski Dom Aukcyjny „Transfer” do zmiany wzorca umowy

„Umowa pożyczki chwilówki Nr...” poprzez:

1. usunięcie postanowienia wskazanego w pkt II.A. sentencji przedmiotowej decyzji,
2. wprowadzenie do wzorca umowy numeru identyfikacji podatkowej (NIP) przedsiębiorcy tj. 554-100-72-98

nałożył na Przedsiębiorcę obowiązek wykonania tego zobowiązania w terminie 1 miesiąca od uprawomocnienia się pkt II niniejszej decyzji.

III. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nałożył na Przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości:

1. 2. 700 zł z tytułu naruszenia zakazu o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 uokik, w zakresie opisanym w pkt I.A. sentencji decyzji,
2. 1. 205 zł z tytułu naruszenia zakazu o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 uokik, w zakresie opisanym w pkt I.B. sentencji decyzji.

IV. na podstawie art. 28 ust. 3 uokik nałożył na Przedsiębiorcę obowiązek złożenia w terminie 2 miesięcy od uprawomocnienia się pkt II sentencji decyzji sprawozdania z realizacji wykonania przyjętego zobowiązania.

V. na podstawie art. 77 uokik obciążył Przedsiębiorcę kosztami opisanego w pkt I i II sentencji decyzji postępowania w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w kwocie 39,90 zł.

W złożonym odwołaniu Tadeusz Matykiewicz zaskarżył decyzję Prezesa UOKiK w części, tj. w zakresie pkt I lit. A i B, pkt III.1 i 2 oraz pkt V.

Zaskarżonej decyzji powód zarzucił:

1. naruszenie prawa materialnego tj. art. 7, art. 77 kpa w zw. z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, art. 233 k.p.c. w zw. z art. 84 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez dowolne ustalenie, że powód pobiera opłaty od konsumentów, których wysokości nie podaje w zawieranych umowach pożyczkowych wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2011, nr 126 poz. 715 z późn. zm.), co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej oraz pełnej informacji,
2. naruszenie art. 5 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim poprzez niewłaściwą wykładnię polegającą na ustaleniu, że całkowita kwota kredytu nie obejmuje tej części kredytu, która przeznaczona jest na pokrycie opłat pobieranych od konsumentów w postaci prowizji za udzielenie kredytu, odsetek za okres korzystania z kredytu oraz opłaty za udzielenie poręczenia i w rezultacie bezpodstawne zarzucenie powodowi dopuszczenia się nieuczciwej praktyki rynkowej w rozumieniu ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym i stosowaniu praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów (art. 24 ust 2 pkt 3 uokik)

Na podstawie podniesionych zarzutów Tadeusz Matykiewicz wniósł o:

1. uchylenie decyzji w zaskarżonej części,
2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania powód zarzucił, iż Prezes UOKiK w zaskarżonej decyzji, bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, na podstawie treści klauzuli zawartej w pkt 16 wzorca umownego pn. „Umowa pożyczki chwilówki Nr.” przyjął, że powód pobiera opłaty od zaległości w spłacie kredytu, nie podając ich wysokości. Zdaniem przedsiębiorcy Prezes UOKiK pominął, iż powołane postanowienie zawiera jedynie skierowaną do konsumenta informację o „ryzyku zapłaty odszkodowania za nienależyte wykonanie umowy” i w dalszej części postanowienia wymienia rodzaje kosztów, jakie mogą wejść w skład tego odszkodowania. Powód podkreślił, że nie pobiera od konsumentów takich opłat jak inni kredytodawcy na rynku usług finansowych, np. za monit listowy lub telefoniczny, wezwanie do zapłaty, wizyty windykatorów i wypowiedzenie umowy. W przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy domaga się od konsumentów odszkodowania na drodze

postępowania sądowego. Podniósł, iż ustawa o kredycie konsumenckim nie nakłada niego obowiązku określania szczegółowo zasad ponoszenia odpowiedzialności odszkodowawczej konsumenta. Zauważył, że zgodnie art. 10 ust. 2 lit. m) Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE, implementowanej ustawą o kredycie konsumenckim, umowa o kredyt winna zawierać jasne i zwięzłe ostrzeżenie o skutkach braku płynności. Zdaniem powoda cytowana formuła nie wymaga przedstawienia konsumentowi pełnej informacji o zasadach ponoszenia odpowiedzialności odszkodowawczej, jeżeli kredytodawca wskazuje na ryzyko poniesienia tej odpowiedzialności w razie braku płatności. Powód podkreślił, iż mimo istnienia szeregu możliwości przewidzianych w ustawie o kredycie konsumenckim, w razie niewykonania umowy domaga się od konsumenta wyłącznie odszkodowania i ewentualnie dochodzi go na drodze postępowania sądowego. Wskazał, że określenie wysokości odszkodowania zależy od wysokości szkody, a wysokość szkody wynika z okoliczności faktycznych sprawy. Z tego względu nawet szacunkowe określenie wysokości odszkodowania nie jest możliwe. W przypadku opóźnienia w zapłacie jedynym skutkiem jest obowiązek zapłaty przez konsumenta odsetek, a jeżeli ich wysokość jest nieznaczną, to powód nawet nie dochodzi ich zapłaty.

Powód podniósł, iż mimo przedstawionych okoliczności Prezes UOKiK w sposób dowolny, nie opierając się na zebranych materiale dowodowym przyjął w decyzji, że przedsiębiorca pobiera od konsumentów opłaty bez podania ich wysokości, naruszając wskazane wyżej przepisy.

Uzasadniając zarzuty dotyczące praktyki opisaną w pkt I lit. B zaskarżonej decyzji powód nie zgodził się z przyjętą przez Prezesa UOKiK oceną, że uwzględnienie w całkowitej kwocie kredytu opłat pobieranych od konsumentów (prowizji, odsetek i opłaty za udzielenie poręczenia) może wprowadzać konsumentów w błąd w zakresie rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania i wysokości samej całkowitej kwoty kredytu, przez co wyczerpywać znamiona nieuczciwej praktyki zdefiniowanej w art. 5 ust.1 i ust.2 pkt ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym w związku z art. 4 ust.1 tej ustawy i naruszać zbiorowe interesy konsumentów. Zdaniem powoda zastosowana przez Prezesa UOKiK interpretacja art. 5 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim była nieprawidłowa. Zgodnie z zawartą w tym przepisie definicją całkowita kwota kredytu to suma wszystkich środków pieniężnych udostępnionych kredytobiorcy na podstawie umowy o kredyt, a więc kwota, którą konsument może faktycznie rozporządzać w momencie wypłaty środków. Powołując się na zasady techniki prawodawczej, wykładnię językową i przepis art. 720 k.c. przedsiębiorca stwierdził, że całkowita kwota kredytu w rozumieniu ustawy o kredycie

konsumenckim, to kwota, którą pożyczkodawca zobowiązuje się przenieść na własność konsumenta. Powód wskazał, że przepisy kodeksu cywilnego i ustawy o kredycie konsumenckim nie limitują celu, na jaki może zostać udzielona pożyczka. Z tego względu konsument korzysta z kwoty pożyczki w taki sposób, że część przeznaczona na pokrycie kosztów udzielania pożyczki, a pozostałą kwotę odbiera w dowolnej formie. Taki sposób dysponowania kwotą pożyczki jest zgodny z postanowieniem zawartym w umowie. Zdaniem powoda wyłączenie przez Prezesa UOKiK z całkowitej kwoty kredytu tej jego części, która jest przeznaczona na pokrycie kosztów jest nadinterpretacją przepisu art. 5 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim i nie ma uzasadnienia normatywnego. Okoliczność, że w art. 5 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim brak ustalenia, iż chodzi jedynie o środki, którymi konsument może dysponować po zawarciu umowy, nie było przeoczeniem ustawodawcy. W ocenie powoda przyjęta przez Prezesa UOKiK wykładnia art. 5 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim jest niekorzystna dla konsumentów, którzy nie mają własnych środków na pokrycie kosztów udzielonej pożyczki. Przyjętej przez Prezesa UOKiK wykładni wspomnianego przepisu nie uzasadniają też wytyczne Komisji Europejskiej. Nie stanowią one źródła prawa europejskiego. W oparciu o przedstawione stanowisko powód stwierdził, że postawiony przedsiębiorcy w decyzji zarzut stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej i naruszenia art. 24 ust.1 i ust.2 uokik wynika z dokonanej przez Prezesa UOKiK wadliwej i niedopuszczalnej wykładni przepisu art. 5 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim, nie mającej uzasadnienia prawnego. Zdaniem powoda przyjęcie, że całkowita kwota kredytu obejmuje środki pieniężne udostępnione konsumentowi wraz z częścią tych środków przeznaczoną na pokrycie kosztów kredytu jest zgodne z art. 5 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim. W związku z tym również sposób obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania jest zgodny z obowiązującymi przepisami.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od powoda kosztów postępowania według norm przepisanych.

Stwierdził, że zaskarżona decyzja została wydana prawidłowo, jest zgodna z przepisami obowiązującego prawa, podtrzymał zawarte w niej twierdzenia i uznał, iż przedstawione w odwołaniu wnioski nie zasługują na uwzględnienie,

Prezes UOKiK wskazał, że powód błędnie zarzucił w odwołaniu naruszenie art. 77 k.p.a. w zw. z art. 83 uokik zamiast art. 84 uokik, na mocy którego w postępowaniu dowodowym przed Prezesem UOKiK stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania cywilnego.

Za niesłuszny uznał pozwany również zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. w zw. z art. 84 uokik. Powołał się na wyrok Sądu Najwyższego, dotyczący przewidzianej w art. 233 k.p.c. swobodnej oceny dowodów. Wskazał, że w wyniku poczynionych w postępowaniu administracyjnym ustaleń dotyczących stosowanych przez powoda zasad obciążania konsumentów kosztami związanymi z ryzykiem zapłaty odszkodowania za nienależyte wykonanie umowy obejmującym koszty wezwań do zapłaty i zawiadomienia o uzupełnieniu weksla powód przyznał, że obciąża konsumentów opłatami związanymi z zaległością w spłacie kredytu. Twierdzenie powoda, że nie pobiera od konsumentów opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu nie było więc prawdziwe. Wobec tego pozwany uznał, że działanie powoda wypełnia dyspozycję art. 30 ust.1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim, zgodnie z którym umowa o kredyt konsumencki powinna zawierać roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu. Zaznaczył, że powołany przepis nie wprowadza rozróżnienia ze względu na pobieranie opłat ryczałtowych i opłat w wysokości rzeczywiście poniesionych kosztów. Zdaniem Prezesa UOKiK pobierane od konsumentów opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu mają charakter odszkodowawczy.

Pozwany nie zgodził się ze stanowiskiem powoda, iż nie jest możliwe nawet szacunkowe określenie wysokości odszkodowania. Stwierdził, iż dla powoda jako profesjonalisty możliwe jest obliczenie maksymalnych kosztów typowych czynności windykacyjnych – wysyłania wezwań do zapłaty czy sms-ów lub kosztów zawiadomienia o wypełnieniu weksla. Powód nie wskazał żadnych okoliczności uniemożliwiających określenie w umowie przewidywanych kosztów tych czynności, więc zdaniem pozwanego stanowisko powoda nie znajduje potwierdzenia w materiale dowodowym i odwołaniu.

Prezes UOKiK wskazał, iż określenie w umowie kosztów naprawienia szkody spowodowanej zaległością w spłacie kredytu jest jedną z informacji branych przez konsumenta pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o wyborze kredytodawcy. Przed zawarciem umowy konsument ma prawo znać tę informację, a przedsiębiorca ma obowiązek poinformować go o tych kosztach. Dotyczy to również powoda, który do naprawienia szkody korzysta wyłącznie z postępowania sądowego. Pozwany zwrócił uwagę na konieczność skierowania przez powoda do konsumenta przed wystąpieniem do sądu wezwania do zapłaty i wskazał na możliwość skorzystania przez konsumenta w przypadku braku w umowie informacji zawartych w art. 30 ust.1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim z uprawnień określonych w art. 45 i 53 ust. 2 tej ustawy. Podkreślił, że z treści wzorca umownego „Umowa pożyczki chwilówki Nr..” wynika możliwość obciążania konsumentów opłatami z

tytułu odszkodowania za zaleganie ze spłatą kredytu. Zdaniem Prezesa UOKiK, wbrew twierdzeniu powoda nie ma więc podstaw do uznania, że umowa nie przewiduje możliwości pobierania takich opłat. Brak więc powodu, dla którego Przedsiębiorca mógłby odstąpić od obowiązku określenia w umowie wysokości opłat pobieranych z tytułu zadłużenia w spłacie kredytu, które mają charakter fakultatywny.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 5 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim pozwany wskazał, że na podstawie umowy zawartej z powodem konsument nie ma możliwości korzystania z całkowitej kwoty pożyczki, która została mu udzielona. Zgodnie z treścią § 4 umowy pożyczki część tej kwoty jest automatycznie potrącana przez powoda – pożyczkodawcę. Konsument może dysponować tylko częścią kwoty pożyczki określonej w umowie, więc twierdzenie powoda, że umożliwia konsumentowi korzystanie z kwoty pożyczki jest nieprawdziwe. W ocenie pozwanego przepisy ustawy o kredycie konsumenckim mają charakter *lex specialis* w stosunku do regulacji zawartej w kodeksie cywilnym, a regulacje kodeksowe nie odpowiadają nowym formom obrotu pieniężnego.

Zdaniem pozwanego, pod pojęciem wszystkich środków nie należy rozumieć kwoty, która została fikcyjnie udostępniona na papierze, lecz środki, które są w dyspozycji konsumenta. Prezes UOKiK podtrzymał stanowisko o konieczności udzielenia konsumentowi w momencie zawarcia umowy rzetelnej informacji o wysokości kwoty jaką faktycznie będzie dysponował po zawarciu umowy. Taka interpretacja nie narusza przepisów Konstytucji i jest przejawem przejrzystości kontraktowej. Pozwany wskazał, że konsument ma prawo do rzetelnej i prawdziwej informacji, przedstawionej w jednolity sposób, a interpretacja umowna powinna uwzględniać interes konsumenta jako słabszej strony stosunku zobowiązaniowego, która nie ma wpływu na treść przedstawionej mu przez przedsiębiorcę umowy.

Prezes UOKiK podkreślił konieczność ujednoczenia sposobu prezentowania konsumentom kosztów udzielonego kredytu, sposobu wyliczenia stopy oprocentowania kredytu i obliczania wartości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania. Ujednoczenie stosowanych procedur umożliwi konsumentom rzetelne i świadome porównanie zasad, na jakich udzielane są im kredyty.

Rozpoznając sprawę w granicach określonych zakresem odwołania Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Przedmiotowa decyzja dotyczy praktyki stosowanej przez powodowego przedsiębiorcę w związku z zawieraniem umów pożyczek chwilówek z wykorzystaniem wzorca umownego pod nazwą „Umowa pożyczki chwilówki Nr...”. Przedsiębiorca Tadeusz Matykiewicz, działający pod firmą Bydgoski Dom Aukcyjny „Transfer” w Bydgoszczy,

prowadzi działalność gospodarczą od 7 grudnia 1994 r. Z informacji zawartej w Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej wynika, że przedmiotem jego działalności są pozostałe formy kredytów (k. 92 akt adm.).

W piśmie z dnia 30 września 2012 r. (k. 8 -11 akt adm.) powód wyjaśnił, że zawiera z konsumentami umowy pożyczek chwilówek, pożyczek rodzinnych i pożyczek hipotecznych. W pkt 7 i 8 w/w pisma przedsiębiorca oświadczył, że nie kredytuje kosztów kredytu w tym znaczeniu, że koszty kredytu nie są doliczane do kwoty pożyczki objętej wnioskiem, nie udziela też odrębnej pożyczki na sfinansowanie tych kosztów. Przy udzielaniu pożyczek chwilówek, na podstawie wyrażonej w umowie zgody konsumenta, koszty pobierane są w całości i zaliczane w ciężar przyznanej pożyczki. Koszty są uwzględniane w całkowitej kwocie kredytu oraz w całkowitym koszcie kredytu. W pkt 12 w/w pisma przedsiębiorca oświadczył, co następuje: „Przy udzielaniu pożyczki chwilówki wszystkie koszty są pobierane za zgodą konsumenta z kwoty przyznanej mu pożyczki. Kwota pożyczki, po potrąceniu kosztów, jest przelewana na rachunek konsumenta. W razie odstąpienia od umowy konsument zwraca jedynie kwotę pożyczki przelaną mu na rachunek bankowy powiększoną o dzienne odsetki obliczane od tej kwoty. Przy takim sposobie finansowania kosztów nie występuje po mojej stronie obowiązek zwrotu konsumentowi pobranych kosztów w związku z odstąpieniem od umowy”.

W roku 2012 przedsiębiorca udzielił ogółem 2103 pożyczki. Od 18 grudnia 2011 r. do zawierania umów przedsiębiorca wykorzystuje wzorzec umowny pod nazwą „*Umowa pożyczki chwilówki Nr...*” (k. 14 akt adm.)

W piśmie z dnia 10 października 2012 r. (k. 33 akt adm.) przedsiębiorca oświadczył, iż zrezygnował z pobierania ryczałtowych opłat od konsumentów z tytułu zaległości w spłacie, a w zawieranych przez niego umowach nie zamieszcza informacji w tym zakresie (k.34 akt adm.). Z dalszej części pisma powód stwierdził: „oczywiste jest, że niewykonanie umowy przez konsumenta (brak zwrotu pożyczki w ustalonych terminach) naraża mnie na konieczność poniesienia dodatkowych kosztów i wydatków, jednym słowem wyrządza mi szkodę”. W dalszej części pisma powód wyjaśnił, że powstanie i wysokość szkody jest uzależniona od rodzaju czynności podejmowanych wskutek zaległości w spłacie, takich jak:

1. Przesyłanie do konsumenta monitu w formie komunikatu głosowego w razie niezapłacenia każdej raty, (opłata ryczałtowa za usługę pobierana przez operatora to około 2000 zł miesięcznie).
2. Wysyłanie listem poleconym wezwania do zapłaty – koszt 3,75 zł, a przy braku odbioru przesyłki przez adresata – 7,50 zł.

3. Wysyłanie listem poleconym wypowiedzenia umowy, koszt jak wyżej.
4. Uzupełnienie weksła, koszt – część miesięcznego wynagrodzenia radcy prawnego za wykonanie w/w czynności.
5. Wysyłanie listem poleconym zawiadomienia o uzupełnieniu weksła, koszt jak w pkt 2.

Z pisma wynika, że przedsiębiorca domaga się odszkodowania zawsze, gdy dojdzie do uzupełnienia weksła. Jest to ostatnia czynność wykonywana przez przedsiębiorcę przed skierowaniem sprawy na drogę postępowania sądowego. Ten brak automatyzmu powoduje, że konsument nie jest w umowie informowany o obowiązku zapłaty odszkodowania, ale jedynie o ryzyku jego poniesienia. Informację na ten temat przedsiębiorca zamieszcza w tej części umowy, która dotyczy skutków braku płatności. Powód przyznał w piśmie, że nie jest w stanie podać konsumentowi w umowie informacji o wysokości odszkodowania. Wartość szkody, której pokrycia domaga się w postępowaniu sądowym, w zależności od stanu faktycznego przedsiębiorca oszacował, na kwotę nie przekraczającą 90 zł (k.35 akt adm.).

W piśmie z dnia 10 października 2012 r., na podstawie treści faktycznie zawartej umowy nr 1/IV/2012 powód wyjaśnił, że jeżeli konsument złożył wniosek o udzielenie pożyczki w wysokości 1 800 zł, to na taką kwotę została zawarta umowa i taką kwotę powód pozostawił do dyspozycji konsumenta. Część tej kwoty konsument przeznaczył na pokrycie kosztów i odsetek (340,24 zł), a pozostała kwota tj. 1459, 76 zł została przelana na jego rachunek bankowy. W treści tego pisma powód wyjaśnił następnie, że rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oblicza zawsze od kwoty pożyczki wskazanej w umowie (tj. od całkowitej kwoty pożyczki).

We wzorcu „Umowy pożyczki chwilówki Nr...” zamieszczone są postanowienia o następującej treści:

§1.16 „Skutki braku płatności – obowiązek zapłaty odsetek od zadłużenia przeterminowanego, ryzyko zapłaty odszkodowania za nienależyte wykonanie umowy obejmującego koszty wezwań do zapłaty, koszty zawiadomienia o uzupełnieniu weksła, obowiązek zapłaty prowizji komisowej w razie braku zapłaty weksła oraz kosztów przymusowego dochodzenia wierzytelności. Szacunkowa wysokość kosztów przymusowego dochodzenia należności przy założeniu, że zadłużenie Pożyczkobiorcy wynosi będzie 2.000,00 zł i na taką też kwotę zostanie uzupełniony weksel in blanco a Pożyczkodawca dochodził będzie swoich roszczeń na podstawie weksła w trybie egzekucji sądowej przedstawia się następująco: koszty sądowe – 30,00 zł, koszty zastępstwa procesowego – 600,00 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17,00 zł, koszt egzekucji ok 400,00 zł, koszty zastępstwa w toku egzekucji – 150,00 zł. Ostateczna suma kosztów, do których

poniesienia będzie zobowiązany Pożyczkobiorca jest uzależniona od kwoty zadłużenia, czynności podejmowanych przez Pożyczkodawcę, okresu opóźnienia, wybranego przez Pożyczkodawcę trybu zaspokojenia swoich roszczeń, przebiegu postępowania sądowego i egzekucyjnego oraz etapu postępowania, na jakim nastąpi pokrycie roszczeń Pożyczkodawcy. Nadto brak spłaty pożyczki w terminie uprawnia Pożyczkodawcę do dochodzenia jej zwrotu z przyjętego zabezpieczenia.” (k. 14 odwr., k.16 odwr., k. 18 odwr., k. 24 odwr., k. 26 odwr., k. 28 odwr. akt adm. i inne), oraz

§ 4 „Pożyczkobiorca wyraża zgodę na potrącenie z kwoty przyznanej mu pożyczki prowizji za jej udzielenie, odsetek należnych Pożyczkodawcy za cały okres korzystania z pożyczki oraz opłaty za udzielenie poręczenia przez System Poręczeń Kredytowych AWAL Sp. z o.o. z poleceniem przekazania tej kwoty na jego rachunek bankowy.” (k.15, k.17, k.19, k.25, k.27, k.29 i inne akt adm.)

We wzorcu umownym „Umowa pożyczki chwilówki Nr...” nie Przedsiębiorca nie zamieścił postanowień dotyczących wysokości kosztów ponoszonych przez konsumenta w związku z kierowanymi do niego wezwaniami do zapłaty, zawiadomieniami o uzupełnieniu weksla i obowiązkami wynikającymi z zapłaty prowizji komisowej w razie braku zapłaty weksla. W toku postępowania administracyjnego przedsiębiorca poinformował, że domaga się od konsumentów naprawienia szkody jaką poniósł na skutek nieterminowego wywiązania się przez pożyczkobiorcę ze zobowiązania jeżeli opóźnienie w spłacie należności jest znaczne. Kwota, której zapłaty żąda nie przekracza 90 zł, a jej wysokość uzależniona jest od stanu faktycznego związanego z wykonania konkretnej umowy pożyczki. Postanowienia umowy pożyczki określają m. in. takie elementy jak:

- całkowita kwota pożyczki,
- koszty z tytułu oprocentowania pożyczki,
- prowizja za udzielenie pożyczki,
- opłata za udzielenie pożyczki,
- opłata za udzielenie poręczenia przez System Poręczeń Kredytowych AWAL Sp. z o.o.

Z treści przedłożonych przez przedsiębiorcę w toku postępowania administracyjnego umów zawartych z konsumentami wynika, że od września 2012 r. w całkowitej kwocie pożyczki zawierają się koszty jej udzielenia, na które składają się koszty oprocentowania pożyczki, prowizja za udzielenie pożyczki, opłata za udzielenie pożyczki i opłata za udzielenie poręczenia przez System Poręczeń Kredytowych AWAL Sp. z o.o.

W 2012 r. powodowy przedsiębiorca, w ramach działalności gospodarczej pod nazwą Bydgoski Dom Aukcyjny TRANSWER uzyskał przychód w wysokości 2 410 846,60 zł.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzone w postępowaniu administracyjnym oraz w postępowaniu sądowym tj. w szczególności w oparciu o przedstawione przez przedsiębiorcę wzorce umów oraz umowy zawarte z konsumentami w oparciu o te wzorce. Okoliczności faktyczne sprawy nie były kwestionowane przez powoda. Podnoszone w odwołaniu zarzuty w istocie nie negowały treści ustaleń dokonanych przez Prezesa UOKiK, tożsamy z tymi które poczynił Sąd.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U nr 126, poz. 715 ze zm.) umowa o kredyt konsumencki powinna określać roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu. Jak trafnie w uzasadnieniu decyzji wskazał Prezes UOKiK (k.9 decyzji), użycie przez ustawodawcę w treści cytowanego przepisu sformułowania „ewentualnie” oznacza, że przedsiębiorca, który nie pobiera od konsumentów innych opłat, niż wymienione wyraźnie w tym przepisie, z tytułu zaległości w spłacie kredytu może w umowie zaniechać zamieszczania informacji o wysokości tych opłat.

Bezsporne jest, że w § 1 pkt 16 wykorzystywanego przez powoda wzorca umownego „*Umowa pożyczki chwilówki Nr...*” znajduje się postanowienie, w którym wymienione są inne pobierane przez niego, opłaty o treści: „Skutki braku płatności - obowiązek zapłaty odsetek od zadłużenia przeterminowanego, ryzyko zapłaty odszkodowania za nienależyte wykonanie umowy obejmującego koszty wezwań do zapłaty, koszty zawiadomienia o uzupełnieniu weksla, obowiązek zapłaty prowizji komisowej w razie braku zapłaty weksla oraz kosztów przymusowego dochodzenia wierzytelności.”. Ponadto w piśmie z dnia 10 października 2012 r. (k. 33 – 37 akt adm.) powód przyznał, że w przypadku zaległości w zapłacie podejmuje określone czynności i podał wysokość kosztów poszczególnych podejmowanych czynności. Powód wyjaśnił, że ze względu na brak możliwości przewidzenia, jakie czynności podejmie, nie jest w stanie podać konsumentowi w umowie informacji o wysokości odszkodowania. Zdaniem Sądu Przedsiębiorca potwierdził w ten sposób, że nie informuje konsumentów o wysokości opłat powstających w przypadku zaległości w spłacie kredytu, a w tej części umowy, która dotyczy skutków braku płatności uprzedza ich jedynie o istnieniu ryzyka obowiązku poniesienia tych opłat. Jak wyżej wskazano skutki braku płatności wymienione są w §1 pkt 16 Umowy pożyczki chwilówki.

Powód domaga się pokrycia tych kosztów przez konsumenta w drodze postępowania sądowego. Wysokość tych kosztów przedsiębiorca określił na kwotę nie przekraczającą 90 zł.

Mając powyższe na uwadze, za niezasadny w ocenie Sądu uznać należało zarzut odwołania, dotyczący naruszenia przepisów o postępowania dowodowego. Fakt pobierania przez powoda, w przypadku wystąpienia zaległości w spłacie pożyczki, opłat za przesłanie do konsumenta monitu w formie komunikatu głosowego w razie niezapłacenia każdej raty, wysłanie listem poleconym wezwania do zapłaty (koszt 3,75 zł, a przy braku odbioru przesyłki przez adresata – 7,50 zł), wysłanie listem poleconym wypowiedzenia umowy (koszty jak wyżej), uzupełnienie weksla i wysłanie listem poleconym zawiadomienia o uzupełnieniu weksla wprost potwierdził sam Przedsiębiorca w piśmie złożonym w postępowaniu administracyjnym (k. 33 akt adm.). Jak trafnie zauważył Prezes UOKiK, przepis art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim nie wprowadza rozróżnienia ze względu na pobieranie opłat w formie zryczałtowanej czy w wysokości rzeczywiście poniesionych kosztów. Skoro powód w dalszym ciągu pobiera od konsumentów opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu na drodze sądowej, ciąży na nim obowiązek informacyjny wynikający z art. 30 ust.1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim. Wobec dalszego pobierania przez powoda tych opłat, choć w zmienionej formie, na powyższą ocenę nie ma wpływu okoliczność zaprzestania przez powoda od 18 grudnia 2011 r. dochodzenia zryczałtowanych opłat z tytułu podjętych czynności windykacyjnych w razie powstania zaległości w spłacie kredytu. Również sposób dochodzenia zapłaty tych opłat na drodze procesu sądowego jest bez znaczenia w sprawie.

Twierdzenie powoda, że ustalenie nawet szacunkowo wysokości odszkodowania nie jest możliwe, bo zależy to od wysokości szkody nie zasługuje na uwzględnienie. Zdaniem Sądu powód jako profesjonalista, prowadzący od 1994 r. działalność gospodarczą polegającą na udzielaniu pożyczek i wykonujący czynności związane z dochodzeniem od konsumentów roszczeń w sposób powtarzalny, ma możliwość obliczenia w przybliżeniu wysokości kosztów ponoszonych w przypadku zalegania przez konsumenta z zapłatą pożyczonej kwoty.

Podkreślenia wymaga, iż sam fakt niezamieszczenia we wzorcu umownym „*Umowa pożyczki chwilówki Nr...*” postanowienia zawierającego informację o wysokości innych opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu nie był w odwołaniu kwestionowany. Zdaniem Sądu, jeżeli więc powód informuje konsumentów w § 1 pkt 16 wzorca umowy o istnieniu możliwości pobrania opłat (Skutki braku płatności), już z tego względu powinien zamieścić we wzorcu informację, o których mowa w art. 30 ust.1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim. Wysokość kwoty jaką konsument może zostać obciążony stanowi istotną

informację dla konsumenta pozwala bowiem wyliczyć maksymalną kwotę zadłużenia, które może powstać w przypadku podjęcia czynności windykacyjnych i może mieć wpływ na podjęcie przez konsumenta decyzji o wyborze kredytodawcy.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2006 r. (sygn. akt III SK 7/06) konsument ma prawo do kompletnej i jednoznacznej informacji w sprawach mających istotne znaczenie dla zabezpieczenia jego interesu prawnego w warunkach globalizacji obrotu prawnego i wielości ofert na rynku, które niekiedy wprowadzają w błąd lub w sposób ukryty godzą w indywidualny i zbiorowy interes konsumentów.

Z zebranego materiału dowodowego wynika, że powód w Umowie pożyczki chwilówki informuje konsumentów o konieczności poniesienia w formie odszkodowania należności wynikających z kosztów wezwań do zapłaty i zawiadomień o wypełnieniu weksla, lecz nie podaje wysokości kwoty, jaką może zostać obciążony z tego tytułu konsument.

Zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

Brak podania w umowie informacji o wysokości kosztów, które konsument będzie musiał ponieść w przypadku niewykonania umowy i podjęcia czynności windykacyjnych, świadczy o niewywiązywaniu się przez powoda z obowiązku udzielenia konsumentom w momencie zawarcia umowy rzetelnej i pełnej informacji dotyczących kosztów, jakimi zostanie obciążony w związku z niewykonaniem umowy. Trafnie wskazał pozwany, że wszelkie obciążenia finansowe, które mogą ciążyć na konsumencie powinny wynikać z treści zawartej umowy, a przedsiębiorca nie może obciążać konsumenta nieokreślonymi kosztami postępowania windykacyjnego, jeżeli opłaty te nie wynikają wprost z postanowień umowy, obowiązujących przepisów lub wyroku sądu.

Wobec powyższego zarzut naruszenia przez powoda art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez niewykonanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji należało uznać za udowodniony, a przedstawione w tym zakresie w odwołaniu zarzuty powoda, dotyczące przyjęcia przez Prezesa UOKiK w sposób dowolny, bez oparcia się w zebranych materiale dowodowym, że przedsiębiorca pobiera od konsumentów opłaty wymienione w §1 pkt 16 wzorca umownego Umowa pożyczki chwilówki, w zakresie ryzyka zapłaty odszkodowania w przypadku konieczności podjęcia wymienionych działań (wezwanie do zapłaty, zawiadomienie o wypełnieniu weksla) nie podając ich wysokości, nie zasługiwały na uwzględnienie.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 5 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim wskazać należało, iż w piśmie z dnia 10 października 2012 r. powód na podstawie treści faktycznie zawartej umowy nr 1/IV/2012 wyjaśnił, że jeżeli konsument złożył wniosek o udzielenie pożyczki w wysokości 1 800 zł, to na taką kwotę została zawarta umowa i taką kwotę powód pozostawił do dyspozycji konsumenta. Część tej kwoty konsument przeznaczył na pokrycie kosztów i odsetek (340,24 zł), a pozostała kwota tj. 1459, 76 zł została przelana na jego rachunek bankowy. W treści tego pisma powód oświadczył ponadto, że rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oblicza zawsze od kwoty pożyczki wskazanej w umowie (tj. od całkowitej kwoty pożyczki).

Zgodnie z art. 5 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim, całkowita kwota kredytu to suma wszystkich środków, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt, czyli środków, które w rzeczywistości są wypłacane, lub przelewane na rachunek konsumenta. Przy zawieraniu umowy kredytu konsument powinien otrzymać rzetelną informację o wysokości kwoty, którą będzie mógł dysponować po zawarciu umowy. Pod pojęciem wszystkich środków nie należy rozumieć kwoty, która została fikcyjnie udostępniona na papierze, lecz środki, które są w dyspozycji konsumenta.

Z informacji pochodzącej od powoda wynika, że przedsiębiorca uwzględnił w całkowitej kwocie pożyczki koszty pożyczki w postaci prowizji, odsetek, oraz opłaty za udzielenie pożyczki zarówno w przypadku informowania o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania jak i w przypadku informowania o samej całkowitej kwocie pożyczki. Na podstawie postanowienia zawartego w § 4 wzorca umownego o treści: „Pożyczkobiorca wyraża zgodę na potrącenie z kwoty przyznanej mu pożyczki prowizji za jej udzielenie, odsetek należnych Pożyczkodawcy za cały okres korzystania z pożyczki oraz opłaty za udzielenie poręczenia przez System Poręczeń Kredytowych AWAL Sp. z o.o. z poleceniem przekazania tej kwoty na jego rachunek bankowy.” konsument automatycznie wydaje dyspozycję o przekazaniu wymienionych w tym postanowieniu środków (części udzielonej pożyczki) na rzecz powoda, oraz opłaty za udzielenie poręczenia przez System Poręczeń Kredytowych AWAL Sp. z o.o. na jego rachunek bankowy. W każdym złożonym przez powoda do akt dokumencie Umowy pożyczki chwilówki, znajdującym się w aktach administracyjnych treść § 4 jest tożsama. Zdaniem Sądu, w tych okolicznościach, na podstawie art. 231 k.p.c., możliwe jest ustalenie, że przy podpisywaniu umowy udzielenia kredytu konsumenckiego powód każdorazowo stosował wzorzec umowny zawierający § 4 w analizowanym brzmieniu. W aktach administracyjnych nie znajduje się żadna, przedstawiona

przez powoda umowa, w której brak § 4 we wskazanym wyżej brzmieniu, jako dowód mogący świadczyć, że powód przy zawieraniu umów z konsumentami zastosował kiedykolwiek wzorzec umowy nie zawierający § 4 o treści odmiennej niż wynikająca z dowodów znajdujących się w aktach sprawy. Z brzmienia § 4 wynika, że przy zawieraniu umowy z powodem konsument nie ma innej możliwości zapłaty prowizji, odsetek za cały okres korzystania z pożyczki oraz opłaty za udzielenie poręczenia, jak tylko w drodze zaakceptowania postanowienia zawartego w §4 wzorca i wyrażenia w ten sposób zgody na potrącenie z góry należnych z tego tytułu kwot z udzielonej mu kwoty kredytu przed rzeczywistą wypłatą udzielonej mu kwoty pożyczki. Z treści § 4 wzorca wynika bowiem, że już samo zawarcie z powodem umowy pożyczki chwilówki wywołuje skutek w postaci złożenia przez konsumenta oświadczenia woli o wyrażeniu zgody na potrącenie wymienionych w §4 należności. Podpisując umowę z powodem, na mocy §4 pożyczkodawca pozbawiony jest możliwości wyrażenia sprzeciwu w tym zakresie. Powód nie wypłaca więc konsumentowi całej określonej w umowie kwoty pożyczki a jedynie tą jej część, która pozostaje po potrąceniu opłat wymienionych w § 4 umowy. Taka ocena znajduje potwierdzenie w treści innych postanowień wzorca Umowy pożyczki chwilówki, np. w treści § 1.3. (wypłata kwoty pożyczki, z zastrzeżeniem §4), § 1.8. i §1.9., w których mowa o terminie zapłaty oprocentowania, oraz terminach zapłaty prowizji i kosztów ustanowienia prawnego zabezpieczenia, jednorazowo, z góry w dacie zawarcia umowy pożyczki (k.14, k.16, k.24, k.28 akt adm). Mimo tego powód, udzielając pożyczki gotówkowej oblicza oprocentowanie przyjmując za podstawę całkowitą kwotę kredytu (pożyczki), która obejmuje nie tylko realnie wypłacone środki pieniężne, ale także koszty udzielenia kredytu (wymienione w § 4 umowy). Oprocentowaniem objęte są więc w rzeczywistości również koszty udzielenia kredytu. Zgodnie z art. 5 pkt 10 ustawy o kredycie konsumenckim stopa oprocentowania kredytu obliczana jest od wartości kwoty realnie udostępnionej konsumentowi, czyli wypłaconej lub przelanej na jego konto. Przyjęta przez powoda praktyka, polegająca na uwzględnieniu przy obliczeniu oprocentowania całkowitej wskazanej w umowie kwoty kredytu, razem z kosztami udzielenia kredytu jest więc niezgodna z zasadą wyrażoną w ustawie o kredycie konsumenckim i z tego względu bezprawna. Ponadto przyjęcie przy obliczaniu kosztów udzielenia pożyczki całkowitej kwoty pożyczki wyrażonej w umowie ma bezpośredni wpływ na wysokość tych kosztów, które automatycznie muszą być wyższe niż w przypadku, gdyby koszty te liczone od kwoty rzeczywiście wypłaconej konsumentowi.

W świetle przedstawionych informacji dotyczących uwzględnianych przez powoda elementów składowych całkowitej kwoty kredytu również podawana w zawieranych umowach wartość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (RRSO) nie jest zgodna z definicją tego parametru zawartą w art. 5 ust. 12 ustawy o kredycie konsumenckim. Podana przez powoda kwota przedstawia nieprawdziwą informację o proporcji pomiędzy kwotą, którą konsument otrzymuje a kwotą kosztów udzielenia pożyczki. Informacja, która dociera do konsumenta jest bardziej korzystna niż w przypadku, gdy wartość RRSO jest obliczana od kwoty realnie wypłaconej konsumentowi, nie powiększonej o uwzględnione w niej koszty udzielenia kredytu. Taka informacja jest zwodnicza i może wytwarzać u konsumenta błędne przekonanie o opłacalności oferty powoda względem analogicznej oferty innego przedsiębiorcy, który oblicza RRSO w sposób zgodny z definicją zawartą w art. 5 ust. 12 ustawy o kredycie konsumenckim. Treść przedstawionej informacja może też sugerować konsumentowi, że udzielana przez powoda pożyczka jest tańsza niż w rzeczywistości.

Przedsiębiorca nie informuje więc konsumenta w sposób prawidłowy o całkowitej kwocie pożyczki (kredytu) oraz wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania.

Podniesiony w odwołaniu zarzut naruszenia art. 5 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim należało więc uznać za bezzasadny.

Nie zasługuje też na uwzględnienie stanowisko powoda, dotyczące zgodności postanowień stosowanej przez powoda umowy pożyczki z przepisami kodeksu cywilnego. Postawione w decyzji powodowi zarzuty dotyczyły stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Dla oceny zasadności zaskarżonej decyzji przedstawiona w odwołaniu argumentacja powoda nie miała istotnego znaczenia. Nie odnosiła się bowiem do istoty stosowanej przez powoda zakazanej praktyki antykonsumenckiej, polegającej na rozpowszechnianiu nieprawdziwych informacji, wprowadzających konsumentów w błąd co do rzeczywistej RRSO, co mogło mieć wpływ na podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji o wyborze pożyczkodawcy. Takie działanie przedsiębiorcy jest nieuczciwe i sprzeczne z dobrymi obyczajami. Zawieranie w umowie informacji wprowadzających konsumenta w błąd może zniekształcać zachowanie rynkowe konsumenta przed zawarciem umowy i skutkować podjęciem decyzji, której by nie podjął, gdyby posiadał prawdziwe informacji o rzeczywistych warunkach udzielonej przez powoda pożyczki.

Stosowana przez powoda praktyka, wymieniona w pkt I B zaskarżonej decyzji, spełnia przesłanki nieuczciwej praktyki rynkowej, o której mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Trafnie więc w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji wskazał pozwany, że po zawarciu umowy i wypłacie kwoty pożyczki konsument będzie miał

wrażenie konfuzji wobec braku zgodności między informacjami wynikającymi z treści umowy a wartością realnie wypłaconych środków. Taka okoliczność ma szczególnie dotkliwe znaczenie dla osób znajdujących się w sytuacji przymusowej, które z uwagi na trudności w zdobywaniu środków finansowych zmuszone są do zaciągania pożyczek chwilówek.

W ocenie Sądu nałożone decyzją kary pieniężne zostały ustalone przy uwzględnieniu ustawowych przesłanek wymiaru kary i w świetle informacji dotyczących wysokości uzyskanych przez powoda przychodów nie stwarzają zagrożenia dla jego płynności finansowej. Podobnie, w świetle okoliczności sprawy, należało uznać za zasadne obciążenie powoda kosztami postępowania administracyjnego.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności Sąd Okręgowy, wobec braku podstaw do uwzględnienia oddalił odwołanie jako bezzasadne – art. 479^{31a} § 1 k.p.c.

O zasądzeniu od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c. stosownie do wyniku sporu.

SSO Witold Rękosiewicz.

Województwo Mazowieckie
Zakład Gminny w Warszawie
Starszy Sekretarz Sądowy
S. Sądu Okręgowego w Warszawie

Jadwiga Skrzyńska